

Serviceplan för Sala kommun 2020 - 2025

KOMMUNSTYRELSEN

METADATA OM DOKUMENTET

Dokumentnamn Serviceplan för Sala kommun 2020 - 2025		Dokumenttyp Plan	Omfattar Kommunen
Beslutsinstans Kommunstyrelsen	Dokumentansvarig Näringslivschef	Publicering www.sala.se , intranät	
Beslutad datum 2020-XX-XX	Översyn bör göras	Klassificering	Diarienummer 2020/429
Relation Näringslivsprogram	Ersätter		Författningssamling KFS 128 revision 00

INNEHÅLL

1	INLEDNING	5
1.1	Vikten av att behålla närliggande service på landsbygden	5
1.2	Serviceplan	6
1.3	Förtydliganden	6
1.4	Syfte och mål	7
1.5	Vad är en serviceplan?	7
1.5.1	<i>Avgränsningar</i>	8
1.5.2	<i>Problembeskrivning</i>	8
1.6	Olika aktörers roller	9
2	ÖVERGRIPANDE MÅL FÖR SERVICE PÅ LANDSBYGDEN	11

1 INLEDNING

En förutsättning för att skapa tillväxt är god tillgång till offentlig och kommersiell service. Service är en viktig del av att skapa attraktiva miljöer och möjlighet till arbetstillfällen. Tillväxtanalys har konstaterat att faktorer som är avgörande för en Orts utveckling är bra infrastruktur, god kommersiell och offentlig service, närhet till arbetsmarknader, attraktivt boende och goda sociala strukturer. Både boende och företag behöver en god service för att vardagen ska fungera. Göra ärenden på Internet, möjlighet att ta ut kontanter, bra kommunikationer, godshantering, behov av att handla mat eller hämta barn på skolan är lika oavsett om människor bor på landsbygden eller i staden. Men förutsättningarna för vardagssysslor skiljer sig åt. Landsbygden präglas av glesare strukturer som påverkar det mesta som sker där, inte minst påverkar det tillgängligheten till service och infrastruktur.

Ökande avstånd till service måste dock inte betyda sämre tillgänglighet för medborgaren. Tillgängligheten kan till och med öka trots längre avstånd till service. Vissa medborgare har blivit mer rörliga och det ökade pendlandet minskar till exempel problemet med tillgång till service och varor nära boendet, i och med att service kan nyttjas innan eller efter arbetsdag. För vissa medborgare, som är mindre rörliga, blir dock tillgängligheten försämrade om servicen koncentreras.

Förändrade köpmönster, e-handel, serviceutbud, demografiska utvecklingen – det finns många omvärldsfaktorer som påverkar både behoven av service men även utbudet av service. Sala kommun präglas av en stad med utbud av service och tjänster med omgivande landsbygdsområden. En viktig strategi för kommunen är att verka för att upprätthålla en god service i hela kommunen. Kommunen ska även arbeta för att läns- och kommungränser inte är ett hinder för tillgång till en god service för de som bor och verkar i kommunen.

1.1 Vikten av att behålla närliggande service på landsbygden

Närliggande service är viktigt för att vardagslivet ska fungera på landsbygden. De butiker som idag säljer livsmedel eller drivmedel i byarna kan även ha ett utökat serviceutbud som till exempel, ombud för apoteksvaror, spel eller systembolag, erbjuda post- och paketutlämning samt möjligheten att ta ut kontanter. Denna kommersiella service fungerar också som en naturlig mötesplats för spontana möten.

Andra viktiga förutsättningar för landsbygdsutveckling är fungerande infrastruktur som bredband, telefoni, elförsörjning och underhåll av vägar samt medskapande och engagemang hos lokalbefolkningen.

I Sala finns landsbygdsbutiker i Möklinta, Ransta, Salbohed och Västerfärnebo. De butiker och drivmedelsstationer som finns kvar på landsbygden är viktiga att bevara, då det också påverkar annan service. För att alla medborgare ska ha tillgång till en grundläggande nivå av service behövs en samordning mellan offentlig, kommersiell och ideell service.

En utveckling som nu kan skönjas alltmer är intresset för entreprenörer eller föreningar att starta digitala butiker. Detta kan vara ett bra alternativ i orter där en traditionell butik inte kan bli lönsam. Dessa kan vara helt digitala och inte ha någon personalbemanning alls eller en butik som kan ha begränsade öppettider med personal och övrig tid vara obemannad. Kommunen ser positivt på dessa etableringar och kommer i denna plan att tydliggöra vilka områden i kommunen som idag inte har tillräcklig tillgång till kommersiell service och därmed är särskilt prioriterade för sådana satsningar.

För invånare i kommunen som inte bor i en tätort kan man också erbjuda hemsändningsbidrag. Detta innebär att en handlare kör ut varor till människor i glesbygd. Kommunen och regionen delar på kostnaden för detta bidrag. Man kan också använda hemsändningsbidraget för att arrangera inköpsresor för människor boende i glesbygd.

1.2 Serviceplan

Serviceplanen är en del av kommunens arbete gällande landsbygdens utveckling och bevarande. Planen kommer att beskriva de prioriteringar som kommunen gör när det gäller service på landsbygden och hur kommunen arbetar med detta.

Serviceplanen kommer att fungera som ett verktyg för alla aktörer som vill utveckla landsbygden samt för att enskilda näringsidkare i fortsättningen ska kunna beviljas statlig ersättning för kommersiell service.

1.3 Förtydliganden

- Kommersiell service: Dagligvaruhandel, drivmedel, kontanthantering, apoteksservice, paketservice, (spelservice, systembolagsservice)
- Kommunal offentlig service: Skola, bibliotek, särskilt boende, offentlig toalett, återvinningscentral, turistinfo
- Regional offentlig service: Hälso- och sjukvård, folktandvård och kollektivtrafik.
- Ideell service: Idrottsanläggning, religiös samlingslokal, intresseförening, möteslokal.

1.4 Syfte och mål

Syftet med serviceplanen är att öka förståelsen och kunskapen om vilken service som idag finns inom kommunen med fokus på kommersiell service. Planen tar särskilt hänsyn till försäljning av dagligvaror och drivmedel, möjligheten att ta ut pengar samt post- och apotekstjänster. Tillsammans utgör detta grundläggande servicetjänster som ett företag kan bedriva och so är viktiga för medborgare, företag och besökare enligt utredningen ”*service i glesbygd*” (SOU 2015:35).

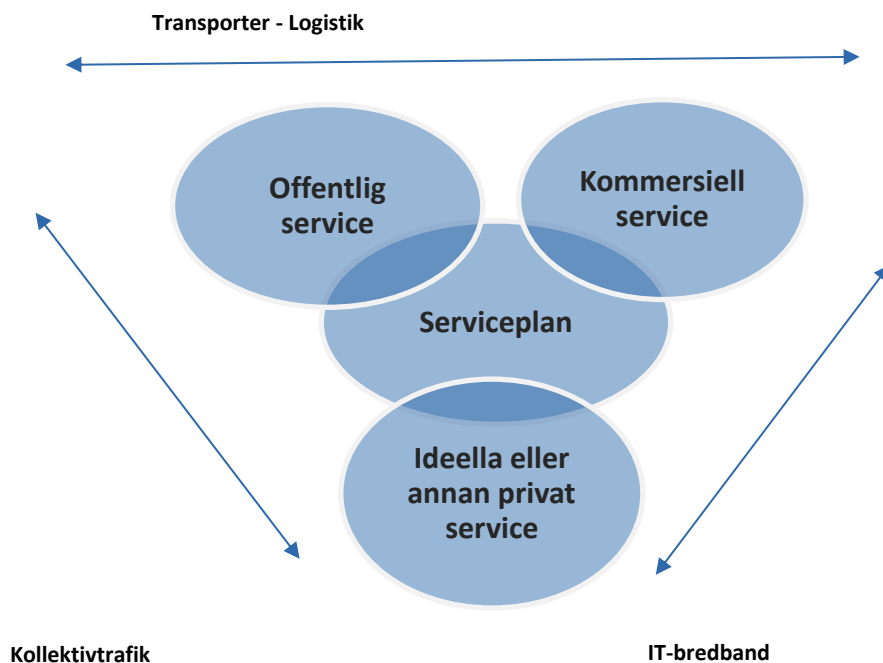
Serviceplanens målgrupper;

Målgrupper för serviceplanen är både boende, företagare och besökare till bygderna.

1.5 Vad är en serviceplan?

Förutsättningar för kommunal service Kommunens grundinställning är att den kommunala servicenivån måste anpassas efter olika geografiska förutsättningar och den kommunala ekonomin. Kommunala serviceverksamheter ska hålla hög kvalitet och samtidigt klara god ekonomisk hushållning. I tätt befolkade områden kan kommunen därför erbjuda en högre tillgänglighet till service än vad som är möjligt att ge i områden med få invånare.

Lokala initiativ I områden där mängden invånare inte är tillräckligt stor för att utgöra underlag för kommunal service kan lokala initiativ och anpassningar komplettera serviceutbudet, förutsatt att den kommunala ekonomin i stort inte påverkas negativt.

1.5.1 AVGRÄNSNINGAR

I planen ingår inte verksamhet som är ålagda kommunen via lagstiftning. Serviceplanen omfattar inte heller åtgärdsförslag gällande kultur och fritid, näringslivsutveckling, IT-lösningar, bredband, kollektivtrafik eller andra transporter eller logistiklösningar. Serviceplanen omfattar ej heller bostads-, mark- eller lokalförsörjning.

1.5.2 PROBLEMBESKRIVNING

Olika servicebehov:

Service har olika innebörd för olika människor; för vissa kan närheten till en dagligvarubutik kännas avgörande, medan andra behöver besöka arbetsförmedlingens kontor regelbundet. En skola i byn kan få barnfamiljer att flytta dit och vård och omsorgsservicen är central för många. Andra är beroende av en fungerande paketdistribution eller tanka sina fordon. Toleransnivån för hur långt man har till olika servicefunktioner är olika för olika service. Service kopplas till många olika aktörer; företag, myndigheter och kommuner, vilket kräver olika sätt att hantera servicefrågorna på.

Ändrade köpbeteenden;

Det finns en mängd trender och omvärldsfaktorer som på olika sätt och nivåer påverkar och omvandlar handel och kommersiella näringar. Handeln genomgår i nuläget en märkbar strukturomvandling vilket är en följd av digitalisering, globalisering och automatisering vilka skapar nya kundbeteenden och affärsmodeller. Det är därför viktigt att skapa kunskap och förståelse för läget i handeln, hur trender och omvärldsfaktorer, som digitalisering, e-handel och förändrade konsumtionsmönster, påverkar förutsättningarna för handeln idag och i framtiden.

Tätortshandeln konkurrerar om lanthandelns kundunderlag. En ökad arbetspendling och koncentrationen av service till tätorten minskar köptroheten på landsbygden då inköpen kan samordnas med utnyttjande av annan service. Samtidigt finns hushåll som inte klarar sina inköp själva utan är beroende av kommunen eller annans hjälp.

Kommunala prioriteringar;

Kommunen tvingas ständigt att göra avvägningar mellan den ekonomiska situationen och välfärdsfrågorna vad gäller om skolor ska finnas kvar eller hur vård och omsorg bäst organiseras för att möta alla ekonomiska krav. Vilken omfattning ska det vara på den fysiska infrastrukturen?

Delat ansvar;

Ansvaret för att boende, företagare och besökare i mindre orter ska ha tillgång till en för bygden rimlig service måste delas mellan kommunen och de lokalt berörda. Många olikartade, otraditionella lösningar kan etableras om man har en

samsyn och samordning med ansvar. Det är viktigt att ha helhetstänkande och förstärkt samverkan mellan lokalbefolkning, föreningsliv, det lokala näringslivet och kommunens egna verksamheter. Mobiltäckning och tillgång till bredband löper som en röd tråd genom allt arbete på området landsbygdsutveckling och visar att servicefrågorna måste hanteras i ett större sammanhang. Samtidigt gör den breda innebörden av service att avgränsningar är nödvändiga för ett tydligt arbetssätt.

1.6 Olika aktörers roller

Region Västmanlands roll;

- Ansvarar för hanteringen av stöd till kommersiell service, såsom hemsändningsbidrag, servicebidrag, investeringsbidrag och driftstöd till särskilt utsatta glesbygder

Länsstyrelsen Västmanlands roll;

- Ansvarar för stöd inom landsbygdsprogrammet

Kommunens tre olika roller;

planerare, samordnare och initiativtagare.

Planerare: Sala kommun ansvarar för att ta fram en kommunal serviceplan.

Kommunens strategiska arbete är inriktat på att möjliggöra en positiv befolkningsutveckling tillsammans med näringslivet och ideella aktörer.

Samordnare: Samarbete är en nyckelfaktor för att lyckas bygga en ekonomisk, social och ekologisk hållbar samhällsutveckling. Sala kommun bevakar utvecklingen inom landsbygds- och serviceutveckling och samverkar med näringslivet och ideella aktörer inom ex. finansiering, digitalisering och behovsutveckling. Sala kommun deltar i forum och satsningar som görs av olika aktörer inom kommunen, i regionen och på nationell nivå.

Initiativtagare: Utifrån rollen som samordnare identifierar Sala kommun och genomför, tillsammans med bygderna, utvecklingsprojekt för att behålla och utveckla servicen.

Näringslivets roll;

Aktörer inom den kommersiella servicen är företag inom livs- och drivmedel, förbrukningsvaror, apotek, post- och paketärenden samt ombud för spel- och systembolag, bankärenden, bredband, mobiltelefoni, vägar och transporter.

Alla företag är beroende av viss kommersiell service för att kunna bedriva verksamhet. Medborgare behöver service för att kunna bo och verka på en plats. De aktörer som tillhandahåller kommersiell service har därför en mycket viktig roll i att skapa förutsättningar för näringslivsutveckling och attraktiva livsmiljöer i hela Sala kommun.

Ideella aktörers roll;

I flera av Sala kommuns bygder finns lokala initiativ som kompletterar det serviceutbud som tillhandahålls av de kommersiella och offentliga aktörerna. Den service som ideella aktörer tillhandahåller är exempelvis idrottsanläggningar, samlingslokaler, folkbildning och kultur- och nöjesutbud.

2 ÖVERGRIPANDE MÅL FÖR SERVICE PÅ LANDSBYGDEN

Det övergripande målet med serviceplanen är att skapa nya hållbara servicelösningar på landsbygden som utgår från de lokalt varierande förutsättningar som finns i varje del av kommunen. Det ska finnas en god service på rimlig nivå för alla som bor, verkar och besöker Sala kommun.

Detta uppnås genom att kommunen, näringslivet och de ideella krafterna verkar för;

- Att lanthandeln och andra servicegivare som kompletterar varandra finns kvar på våra tätorter på landsbygden
- En ökad samverkan kring lokaler, logistik och servicetjänster
- Att hitta nya tekniska lösningar och innovativa idéer

Serviceplan för Sala kommun 2020 - 2025
Kommunstyrelsen

SALA KOMMUN

Telefon: 0224-74 70 00 | E-post kommun.info@sala.se | Postadress Box 304, 733 25 Sala

